

PASAULIO SVEIKATOS ORGANIZACIJOS TABAKO KONTROLĖS PAGRINDŲ KONVENCIJA

Preambulė

Šios konvencijos Šalys,
pasiryžusios teisę saugoti visuomenės sveikatą laikyti prioritetine,
pripažindamos, kad tabako epidemijos paplitimas yra pasaulinė problema, turinti sunkių pasekmių visuomenės sveikatai ir reikalaujanti kuo platesnio tarptautinio masto bendradarbiavimo bei veiksmingo, tinkamo ir visapusiško visų valstybių reagavimo,

kartu su tarptautine bendruomene susirūpinusios tabako vartojimo ir priverstinio kvėpavimo tabako dūmais kenksmingu poveikiu sveikatai ir aplinkai bei socialinėmis ir ekonominėmis pasekmėmis visame pasaulyje,

labai susirūpinusios visame pasaulyje didėjančiu cigarečių ir kitų tabako gaminių vartojimu ir gamyba, ypač besivystančiose šalyse, taip pat našta, dėl šių priežasčių tenkančia šeimoms, neturtingiems žmonėms ir nacionalinėms sveikatos apsaugos sistemoms,

pripažindamos, kad moksliniais tyrimais nedviprasmiškai įrodyta, jog tabako vartojimas ir priverstinis kvėpavimas tabako dūmais sukelia mirtį, ligas bei neįgalumą, ir kad nuo rūkymo bei kitų tabako gaminių vartojimo pradžios iki jo sukeltų ligų pradžios esama tam tikro laiko tarpo,

taip pat pripažindamos, kad cigaretės ir kai kurie kiti tabako turintys gaminiai yra sukurti taip, kad sukeltų ir palaikytų priklausomybę, kad daugelis iš juose esančių junginių ir jų dūmai yra farmakologiškai aktyvūs, toksiški, mutageniški bei kancerogeniški, ir kad priklausomybė nuo tabako svarbiausiose tarptautinėse ligų klasifikavimo sistemose išskiriama kaip atskiras sutrikimas,

patvirtindamos, jog esama aiškių mokslinių įrodymų apie tai, kad nėščios moters kvėpavimas tabako dūmais neigiamai veikia vaiko sveikatą ir raidą,

smarkiai susirūpinusios tuo, kad visame pasaulyje vis daugiau ir vis jaunesnių vaikų bei paauglių rūko ir kitokiomis formomis vartoja tabaką,

sunerimusios dėl to, kad visame pasaulyje vis daugiau moterų ir jaunų merginų rūko bei kitokiomis formomis vartoja tabaką, ir atsižvelgdamos į tai, kad moterys turi visais lygiais dalyvauti nustatant bei įgyvendinant veiklos kryptis ir kad būtina sukurti atskiras moterims ir vyrams tabako kontrolės strategijas,

smarkiai susirūpinusios tuo, kad mažos tautelės daug rūko ir kitomis formomis vartoja tabaką,

labai susirūpinusios dėl poveikio, kurį daro bet kokia reklama ir rėmimas, skatinantys vartoti tabako gaminius,

pripažindamos, kad būtina imtis bendrų veiksmų norint panaikinti neteisėtą cigarečių ir kitų tabako gaminių prekybą visomis formomis, taip pat šių gaminių kontrabandą, neteisėtą gamybą ir klastojimą,

pripažindamos, kad visų lygių tabako kontrolei, ypač besivystančiose ir pereinamosios ekonomikos šalyse, reikia pakankamai finansinių ir techninių išteklių, atitinkančių dabartinius ir numatomus tabako kontrolės poreikius,

pripažindamos, kad reikia sukurti tam tikrus mechanizmus, įtvirtinančius ilgalaikes socialines ir ekonomines sėkmingai įgyvendinamų tabako paklausos mažinimo strategijų pasekmes,

atsižvelgdamos į socialinius ir ekonominius sunkumus, kurių vidutinės trukmės ar ilgesnį laikotarpį gali kilti kai kuriose besivystančiose ir pereinamosios ekonomikos šalyse, vykdančiose tabako kontrolės programas, ir pripažindamos, kad šių šalių nacionalinėms tvaraus vystymosi strategijoms reikalinga techninė bei finansinė pagalba,

vertindamos daugelio valstybių atliekamą tabako kontrolės darbą, Pasaulio sveikatos organizacijos vadovaujamąjį vaidmenį, taip pat Jungtinių Tautų sistemos organizacijų ir padalinių bei kitų tarptautinių ir regioninių tarpvyriausybinių organizacijų pastangas tobulinti tabako kontrolės priemones,

pabrėždamos nevyriausybinių organizacijų ir kitų pilietinės visuomenės narių, nesusijusių su tabako pramone, tarp jų sveikatos priežiūros profesinių organizacijų, moterų, jaunimo, aplinkos apsaugos ir vartotojų grupių, akademinų ir sveikatos priežiūros institucijų konkretų indėlį į nacionaliniu bei tarptautiniu mastu vykdomą tabako kontrolę ir jų dalyvavimo šioje srityje didžiulę svarbą,

pripažindamos, kad būtina budriai stebėti tabako pramonės ketinimus pakirsti ar susilpninti tabako kontrolę, ir turėti informaciją apie tabako pramonės veiklą, kuri kenkia tabako kontrolės įgyvendinimui,

prisimindamos Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 1966 m. gruodžio 16 d. priimto Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto 12 straipsnį, kuriame sakoma, kad kiekvienas žmogus turi teisę turėti kuo geriausią fizinę ir psichinę sveikatą,

taip pat prisimindamos Pasaulio sveikatos organizacijos įstatų preambulę, kurioje sakoma, kad teisė būti kuo geriausios sveikatos yra viena pagrindinių kiekvieno žmogaus teisių be jokios diskriminacijos rasės, religijos, politinių įsitikinimų, ekonominio arba socialinio statuso pagrindu,

pasiryžusios skatinti tabako kontrolės priemones, grindžiamas šiuolaikiniais ir esminiais mokslo, technikos bei ekonomikos principais,

prisimindamos, jog Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 1979 m. gruodžio 18 d. priimta Konvencija dėl visų formų moterų diskriminacijos panaikinimo numato, kad šios konvencijos Šalys turi imtis visų reikiamų priemonių moterų diskriminacijai sveikatos priežiūros srityje panaikinti,

taip pat prisimindamos, jog Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 1989 m. lapkričio 20 d. priimta Vaiko teisių konvencija numato, kad šios konvencijos Šalys pripažįsta vaiko teisę būti kuo geresnės sveikatos,

s u s i t a r ė:

I DALIS. ĮVADAS

1 straipsnis

Sąvokos

Šioje konvencijoje:

a) „neteisėta prekyba“ – bet kokia įstatymų draudžiama praktika ar veiksmai, susiję su gamyba, siuntimu, gavimu, turėjimu, platinimu, pardavimu ar pirkimu; taip pat praktika bei veiksmai, padedantys tokiai veiklai;

b) „regioninė ekonominės integracijos organizacija“ – organizacija, kurią sudaro kelios nepriklausomos valstybės ir kuriai jos narės yra perdavusios kompetenciją keletu klausimų, taip pat ir įgaliojimus priimti šiais klausimais jos valstybėms narėms privalomus sprendimus¹;

c) „tabako reklama ir pardavimo skatinimas“ – bet kokios formos komercinis pranešimas, rekomendacija ar veiksmas, kurio tikslas, poveikis ar galimas poveikis – tiesiogiai ar netiesiogiai skatinti tabako gaminių pardavimą arba tabako vartojimą;

d) „tabako kontrolė“ – pasiūlos, paklausos ir žalos mažinimo strategijos, kuriomis siekiama pagerinti gyventojų sveikatą panaikinant ar sumažinant tabako gaminių vartojimą ir priverstinį kvėpavimą tabako dūmais;

e) „tabako pramonė“ – tabako gamintojai, didmenininkai ir tabako gaminių importuotojai;

f) „tabako gaminiai“ – tai, kas pagaminta iš tabako lapų žaliavos, taip pat gaminiai, į kurių sudėtį įeina ši žaliava, skirti rūkyti, čiulpti, kramtyti ar uostyti;

g) „tabako rėmimas“ – prisidėjimas bet kokia forma prie bet kokio renginio, veiklos ar asmens siekiant tiesiogiai ar netiesiogiai skatinti didesnę tabako ar jo gaminių vartojimą.

2 straipsnis

Šios konvencijos ir kitų susitarimų bei teisės dokumentų sąsaja

1. Siekiant geriau apsaugoti žmonių sveikatą, Šalys skatinamos įgyvendinti ir kitas priemones, ne tik tas, kurių reikalaujama šioje konvencijoje ir jos protokoluose; jokia šių dokumentų nuostata nekliudo Šaliai taikyti griežtesnius reikalavimus, neprieštaraujančius jų nuostatomis ir atitinkančius tarptautinę teisę.

2. Konvencijos nuostatos ir jos protokolai neturi jokio poveikio Šalių teisei sudaryti dvišalius ar daugiašalius susitarimus, įskaitant regioninius ir subregioninius susitarimus konvencijos ir jos protokolų esminiais ar papildomais klausimais, jei tokie susitarimai neprieštaruja Šalių įpareigojimams pagal šią konvenciją ir jos protokolus. Apie tokius susitarimus atitinkamos Šalys praneša Šalių konferencijai per sekretoriata.

II DALIS. TIKSLAS, VADOVAVIMOSI PRINCIPAI IR BENDRIEJI ĮPAREIGOJIMAI

3 straipsnis

Tikslas

Šios konvencijos ir jos protokolų tikslas – sukurti pagrindus tabako kontrolės priemonėms, kurias Šalys turi taikyti nacionaliniu, regioniniu ir tarptautiniu lygiu, siekdamas nuolat ir sparčiai mažinti tabako vartojimą bei priverstinį kvėpavimą tabako dūmais, kad apsaugotų dabartinę ir būsimąsias kartas nuo kenksmingo tabako vartojimo ir priverstinio kvėpavimo tabako dūmais poveikio sveikatai ir aplinkai bei socialinių ir ekonominių pasekmių.

4 straipsnis

Vadovavimosi principai

Siekdamas šios konvencijos ir jos protokolų tikslų bei įgyvendindamas jos nuostatas, Šalys *inter alia* vadovaujasi šiais principais:

1. Kiekvienas asmuo turėtų būti informuotas apie tabako vartojimo ir priverstinio kvėpavimo tabako dūmais pasekmes sveikatai, priklausomybės nuo jų skatinamąjį poveikį ir mirties pavojų; atitinkamais vyriausybės lygiais turėtų būti svarstomos veiksmingos įstatyminės, vykdomosios, administracinės ir kitokios priemonės, kuriomis būtų siekiama visus žmones apsaugoti nuo tabako dūmų.

2. Norint nacionaliniu, regioniniu ir tarptautiniu mastu sukurti ir remti daugelyje sektorių plačiai taikomas priemones ir koordinuotai reaguoti, būtinas stiprus politinis ryžtas, apimantis:

a) poreikį imtis priemonių, kad visi žmonės būtų apsaugoti nuo priverstinio kvėpavimo tabako dūmais;

b) poreikį imtis bet kurios formos priemonių, kuriomis būtų siekiama, kad žmonės nepradėtų vartoti tabako gaminių, skatinamas ir palaikomas tabako gaminių vartojimo nutraukimas ir vartojimo mažinimas;

c) poreikį imtis priemonių, kad vietos gyventojai ir jų bendruomenės būtų skatinami prisidėti prie tabako kontrolės programų, socialiniu ir kultūros atžvilgiu atitinkančių jų poreikius ir lūkesčius, rengimo, įgyvendinimo bei vertinimo;

d) poreikį kuriant tabako kontrolės strategijas imtis priemonių, kad būtų atskirai įvertinta tabako vartojimo keliama grėsmė moterims ir vyrams.

3. Svarbi šios konvencijos dalis – tarptautinis bendradarbiavimas, ypač technologijų, žinių, atitinkamos patirties perdavimas ir finansinė pagalba, kad atsižvelgiant į vietos kultūrinius, socialinius, ekonominius, politinius ir teisinius ypatumus būtų parengtos ir įgyvendintos veiksmingos tabako kontrolės programos.

4. Svarbiausios priemonės siekiant įgyvendinti visuomenės sveikatos principus ir sumažinti sergamumą, ankstyvąjį neįgalumą ir mirštamumą dėl tabako vartojimo ar priverstinio kvėpavimo tabako dūmais – tai reagavimas ir visapusiškos daugiasektorinės priemonės, kuriomis mažinamas visų tabako gaminių vartojimas nacionaliniu, regioniniu ir tarptautiniu lygiu.

5. Svarbi visapusiškos tabako kontrolės dalis – su atsakomybe susiję klausimai, kuriuos kiekviena Šalis nustato pagal savo jurisdikciją.

6. Taip pat turėtų būti pripažinta besivystančių ir pereinamosios ekonomikos šalių, kurios yra šios konvencijos Šalys, tabako augintojams bei tabako pramonės darbuotojams, kurių pragyvenimui didelį poveikį daro tabako kontrolės programos, pereinamuoju laikotarpiu teikiamos techninės ir finansinės pagalbos svarba, į kurią reikėtų atsižvelgti diegiant tvaraus šalies vystymosi strategijas.

7. Siekiant konvencijos ir jos protokolų tikslų, esminę reikšmę turi pilietinės visuomenės dalyvavimas.

5 straipsnis **Bendrieji įpareigojimai**

1. Kiekviena Šalis, atsižvelgdama į šią konvenciją ir jos protokolus, kurių šalis ji yra, rengia, įgyvendina, nuolatos atnauja ir persvarsto daugiasektorines nacionalines tabako kontrolės strategijas, planus ir programas.

2. Šiuo tikslu kiekviena Šalis pagal savo galimybes:

a) steigia arba stiprina ir finansuoja nacionalinį koordinavimo mechanizmą arba pagrindinius tabako kontrolės centrus;

b) patvirtina bei įgyvendina reikiamas įstatymines, vykdomąsias, administracines ir (arba) kitokias priemones bei prireikus bendradarbiauja su kitomis Šalimis, nustatydamos atitinkamas politikos kryptis tam, kad užkirstų kelią arba sumažintų tabako vartojimą, priklausomybę nuo nikotino ir priverstinį kvėpavimą tabako dūmais.

3. Nustatydamos ir įgyvendindamos savo sveikatos politikos kryptis, susijusias su tabako kontrole, Šalys pagal savo nacionalinę teisę stengiasi apsaugoti jas nuo komercinių ir kitų tabako pramonės interesų.

4. Šalys bendradarbiauja formuluodamos siūlymus dėl šios konvencijos ir jos protokolų įgyvendinimo priemonių, procedūrų bei rekomendacijų.

5. Šalys, siekdamos šios konvencijos ir jos protokolų, kurių šalys jos yra, tikslų, bendradarbiauja su kompetentingomis tarptautinėmis ir regioninėmis tarpvyriausybinėmis organizacijomis bei kitomis institucijomis.

6. Šalys pagal savo išteklius ir galimybes, taikydamos dvišalius ir daugiašalius finansavimo mechanizmus, bendradarbiauja ieškodamos finansinių išteklių šiai konvencijai veiksmingai įgyvendinti.

III DALIS. PRIEMONĖS TABAKO PAKLAUSAI MAŽINTI

6 straipsnis **Tabako paklausos mažinimo kaina ir mokesčiais priemonės**

1. Šalys pripažįsta, kad kainos ir mokesčiai yra veiksminga bei svarbi tabako vartojimo įvairiuose gyventojų sluoksniuose, ypač tarp jaunimo, mažinimo priemonė.

2. Nepažeisdama suverenios Šalių teisės nustatyti savo mokesčių politiką, kiekviena Šalis, sprendama tabako kontrolės klausimus, turėtų atsižvelgti į savo nacionalinius sveikatos apsaugos tikslus ir pradėti taikyti arba tęsti priemones, tarp kurių galėtų būti:

a) tabako gaminiams taikoma mokesčių bei tam tikrais atvejais kainų politika, ir taip prisidėti prie sveikatos apsaugos tikslų, kuriais siekiama sumažinti tabako vartojimą;

b) draudimas prekiauti neapmokestinamais ir neapmuitinamais tabako gaminiams ir įvežti šiuos gaminius iš užsienio; tam tikrais atvejais – šių gaminių įvežimo ir prekybos ribojimas.

3. Šalys pagal 21 straipsnį Šalių konferencijai periodiškai teikiamose ataskaitose nurodo mokesčių už tabako gaminius normas ir tabako vartojimo tendencijas.

7 straipsnis

Su kainodara nesusijusios priemonės tabako paklausai mažinti

Šalys pripažįsta, kad įvairios nesusijusios su kainodara priemonės veiksmingai padeda mažinti tabako vartojimą. Kiekviena Šalis patvirtina ir įgyvendina atitinkamas įstatymines, vykdomąsias, administracines ir kitokias priemones, būtinas savo įsipareigojimams pagal 8–13 straipsnius įgyvendinti, ir šiuo tikslu tiesiogiai arba per kompetentingas tarptautines institucijas bendradarbiauja. Šalių konferencija siūlo atitinkamas rekomendacijas dėl šių straipsnių nuostatų įgyvendinimo.

8 straipsnis

Apsauga nuo priverstinio kvėpavimo tabako dūmais

1. Šalys pripažįsta, kad moksliniais tyrimais nedviprasmiškai įrodyta, jog priverstinis kvėpavimas tabako dūmais yra mirties, ligų ir neįgalumo priežastis.

2. Kiekviena Šalis priima ir nacionalinės teisės bei nacionalinės jurisdikcijos lygiu įgyvendina, o kitais jurisdikcijos lygiais – skatina patvirtinti ir įgyvendinti reikiamas įstatymines, vykdomąsias, administracines bei kitokias priemones, numatančias apsaugą nuo priverstinio kvėpavimo tabako dūmais patalpose esančiose darbo vietose, viešajame transporte, viešosiose patalpose ir kitose viešosiose vietose.

9 straipsnis

Tabako gaminių sudėties reguliavimas

Šalių konferencija, pasitarusi su kompetentingomis tarptautinėmis institucijomis, rekomenduoja, kaip tirti ir nustatyti tabako gaminių sudėtį bei išsiskiriančias medžiagas ir kaip šią sudėtį bei išsiskiriančias medžiagas reguliuoti. Kiekviena Šalis, pritariant kompetentingoms nacionalinėms institucijoms, patvirtina ir įgyvendina su šiuo tyrimu bei nustatymu ir reguliavimu susijusias įstatymines, vykdomąsias, administracines ir kitas priemones.

10 straipsnis

Informacijos apie tabako gaminius paskelbimo reguliavimas

Kiekviena Šalis pagal savo nacionalinę teisę patvirtina ir įgyvendina reikiamas įstatymines, vykdomąsias, administracines ir kitokias priemones, kuriomis iš tabako gaminių gamintojų ir importuotojų reikalaujama teikti informaciją vyriausybinėms institucijoms apie tabako gaminių sudėtį ir išsiskiriančias medžiagas. Kiekviena Šalis taip pat patvirtina ir įgyvendina veiksmingas priemones, užtikrinančias, kad būtų visuomenei teikiama visa informacija apie toksines (nuodingas) tabako gaminių sudedamąsias dalis ir kenksmingąsias medžiagas, kurios gali išsiskirti juos vartojant.

11 straipsnis

Tabako gaminių pakuotės ir etiketės

1. Kiekviena Šalis per trejus metus nuo šios konvencijos įsigaliojimo tai Šaliai pagal savo nacionalinę teisę patvirtina ir įgyvendina priemones, užtikrinančias, kad:

a) tabako gaminio pakuotė ir etiketė neskatinų tabako gaminio pardavimo jokiais neteisingomis, klaidinančiomis ar apgaulingomis priemonėmis, arba priemonėmis, kurios galėtų sudaryti neteisingą įspūdį apie jo savybes, poveikį sveikatai, galimą grėsmę ar išsiskiriančias kenksmingąsias medžiagas, įskaitant bet kokį terminą, deskriptorių, prekių ženklą, figūrinį ar kitokį ženklą, tiesiogiai ar netiesiogiai sudarantį klaidingą įspūdį, kad tam tikras tabako gaminy yra

mažiau kenksmingas nei kiti tabako gaminiai; iš tokių terminų minėtini „mažas dervų kiekis“, „švelnus“, „labai švelnus“ arba „nestiprus“;

b) ant kiekvieno tabako gaminio pakelio ar išorinės pakuotės bei etiketės taip pat būtų įspėjimai, apibūdinantys kenksmingą tabako vartojimo poveikį; juose gali būti ir kitos specialios informacijos. Tokie įspėjimai ir informacija:

- turi būti patvirtinti kompetentingos nacionalinės institucijos,
- turi būti periodiškai keičiami ir kartojami,
- turi būti dideli, aiškiai matomi ir įskaitomi,
- turi sudaryti 50 proc. arba daugiau, bet ne mažiau kaip 30 proc. pagrindinio matomo ploto,
- gali būti paveikslėlio ar piktogramos formos arba juose gali būti paveikslėlių ar piktogramų.

2. Be šio straipsnio 1 dalies b punkte nurodytų įspėjimų, ant kiekvieno tabako gaminio pakelio, pakuotės ir bet kurios išorinės pakuotės bei etiketės turi būti nacionalinių institucijų apibrėžta informacija apie tabako gaminių sudedamąsias dalis ir išsiskiriančias kenksmingąsias medžiagas.

3. Kiekviena Šalis reikalauja, kad šio straipsnio 1 dalies b punkte ir 2 dalyje nurodyti įspėjimai ir kita tekstinė informacija ant kiekvieno tabako gaminio pakelio bei ant išorinės pakuotės ir etiketės būtų spausdinama pagrindine jos kalba arba kalbomis.

4. Šiame straipsnyje terminas „tabako gaminių išorinė pakuotė ir etiketė“ taikomas bet kokiai mažmeninėje prekyboje naudojamai gaminio pakuotei ir etiketei.

12 straipsnis

Švietimas, ryšiai, mokymas ir visuomenės informavimas

Kiekviena Šalis, naudodamasi visomis tinkamomis ir prieinamomis ryšių priemonėmis, skatina ir stiprina visuomenės supratimą apie tabako kontrolės problemas. Šiuo tikslu kiekviena Šalis patvirtina ir įgyvendina įstatymines, vykdomąsias, administracines ir kitokias priemones, kuriomis skatina:

a) galimybę diegti veiksmingas ir visapusiškas švietimo programas, įskaitant programas, gerinančias visuomenės žinias apie žalą sveikatai, įskaitant priklausomybę nuo tabako vartojimo bei priverstinį kvėpavimą tabako dūmais;

b) visuomenę suprasti, kokie pavojai sveikatai kyla dėl tabako vartojimo bei priverstinio kvėpavimo tabako dūmais, ir kokią naudą teikia metimas rūkyti bei gyvenimas be jo, kaip nurodyta 14 straipsnio 2 dalyje;

c) vadovaujantis nacionaline teise, visuomenės priėjimą prie įvairiapusės informacijos apie tabako pramonę, kiek tai reikalinga šios konvencijos tikslams pasiekti;

d) rengti mokomasias tabako kontrolės arba žinių apie tabako vartojimo žalą ir pan. gerinimo programas, skirtas tokiems asmenims, kaip sveikatos priežiūros, bendruomenės ir socialiniai, žiniasklaidos, švietimo darbuotojai, sprendimus priimančios pareigūnai, administratoriai ir kiti suinteresuoti asmenys;

e) viešąsias bei privačias įstaigas ir nevyriausybinės organizacijas, nesusijusias su tabako pramone, suvokti problemas ir dalyvauti kuriant bei įgyvendinant tabako kontrolės daugiasektorines programas bei strategijas;

f) visuomenės žinias apie galimybę susipažinti su informacija apie neigiamas tabako gamybos ir vartojimo pasekmes sveikatai, ekonomikai bei aplinkai.

13 straipsnis

Tabako gaminių reklamavimas, pardavimo skatinimas ir rėmimas

1. Šalys pripažįsta, kad visiškai uždraudus reklamą, pardavimo skatinimą ir rėmimą būtų sumažintas tabako gaminių vartojimas.

2. Kiekviena Šalis, vadovaudamasi savo konstitucija ir konstituciniais principais, įsipareigoja visiškai uždrausti bet kokią tabako reklamą, pardavimo skatinimą ir rėmimą. Atsižvelgiant į teisinę aplinką ir Šaliai prieinamas technines priemones, tai reiškia visiškai uždrausti tarpvalstybinę reklamą, pardavimo skatinimą ir rėmimą, kurių kilmės vieta yra jos teritorijoje. Kiekviena Šalis per penkerius metus nuo šios konvencijos įsigaliojimo joje šiuo atžvilgiu imasi reikiamų įstatyminių, vykdomųjų, administracinių bei kitokių priemonių, už kurias atsiskaito pagal 21 straipsnį.

3. Šalis, kuri dėl savo konstitucijos ar konstitucinių principų negali visiškai uždrausti reklamos, pardavimo skatinimo ir rėmimo, taiko jų apribojimus. Atsižvelgiant į teisinę aplinką ir Šaliai prieinamas technines priemones, tai reiškia tarpvalstybinį poveikį turinčios reklamos, pardavimo skatinimo ir rėmimo, kurių kilmės vieta yra jų teritorijoje, apribojimą arba uždraudimą. Kiekviena Šalis šiuo atžvilgiu imasi reikiamų įstatyminių, vykdomųjų, administracinių ir kitokių priemonių, už kurias atsiskaito pagal 21 straipsnį.

4. Vadovaudamasi savo konstitucija ir konstituciniais principais, kiekviena Šalis taiko bent šias priemones:

a) draudžia visas reklamos, pardavimo skatinimo ir rėmimo formas, kuriomis tabako gaminių pardavimas skatinamas neteislingomis, klaidinančiomis ar apgaulingomis priemonėmis, arba priemonėmis, kurios galėtų sudaryti klaidingą įspūdį apie jų savybes, poveikį sveikatai, grėsmę ar išsiskiriančias medžiagas;

b) reikalauja, kad visais atvejais reklamuojant tabaką ir kai kuriais atvejais jį remiant ar skatinant pardavimus būtų skelbiami specialūs įspėjimai dėl žalos sveikatai ar kiti panašūs pranešimai;

c) riboja tiesioginį ir netiesioginį visuomenės skatinimą pirkti tabako gaminius;

d) reikalauja (jei nėra visiškai uždraudusi reklamos, pardavimo skatinimo ir rėmimo) informuoti atitinkamas vyriausybės institucijas apie tabako pramonės išlaidas reklamai, pardavimo skatinimui ir rėmimui, kurie dar nėra uždrausti. Šios institucijos pagal 21 straipsnį, vadovaudamasi nacionaline teise, gali nuspręsti pateikti tuos duomenis visuomenei ir Šalių konferencijai;

e) įsipareigoja per penkerius metus visiškai uždrausti arba, jei tai neįmanoma dėl Šalies konstitucijos ar konstitucinių principų, apriboti tabako reklamą, pardavimo skatinimą ir rėmimą per radiją, televiziją, spaudą ir kitas visuomenės informavimo priemones, tokias kaip internetas;

f) uždrausti, arba, jei tai neįmanoma dėl Šalies konstitucijos ar konstitucinių principų, apriboti tabako pramonės tarptautinių renginių, veiklos ir (arba) jų dalyvių rėmimą.

5. Šalys skatinamos įgyvendinti ir kitas šio straipsnio 4 dalyje nenurodytas priemones.

6. Šalys bendradarbiauja kurdamos technologijas ir kitas priemones, būtinas tarpvalstybinei reklamai panaikinti.

7. Šalys, uždraudusios tam tikras tabako reklamos, pardavimo skatinimo ir rėmimo formas, turi suverenią teisę uždrausti tokias pat tabako reklamos, pardavimo skatinimo ir rėmimo formas, patenkančias į jų teritoriją iš kitų valstybių, ir skirti tokias pat baudas, kokios pagal Šalies nacionalinę teisę skiriamos už reklamą, pardavimo skatinimą ir rėmimą jos teritorijoje. Šia straipsnio dalimi nepatvirtinama jokia konkreti bauda ir jai nepritariama.

8. Šalys apsversto galimybę parengti protokolą, kuriame būtų išdėstytos reikiamos priemonės tarptautiniu mastu bendradarbiaujant visiškai uždrausti tarpvalstybinę reklamą, pardavimo skatinimą ir rėmimą.

14 straipsnis

Paklausos mažinimo priemonės, susijusios su priklausomybe nuo tabako ir jo vartojimo nutraukimu

1. Kiekviena Šalis, atsižvelgdama į nacionalines aplinkybes ir prioritetus, rengia ir skleidžia tinkamas, išsamias, integruotas, pagrįstas mokslo įrodymais bei geriausia praktika rekomendacijas ir imasi veiksmingų priemonių, skatinančių nutraukti tabako vartojimą ir tinkamai gydyti priklausomybę nuo jo.

2. Šiuo tikslu kiekviena Šalis siekia:

- a) parengti ir įgyvendinti veiksmingas programas, skatinančias nevertoti tabako tokiose vietose, kaip švietimo, sveikatos priežiūros įstaigos, darbo ir sporto vietos;
- b) įtraukti priklausomybės nuo tabako diagnozavimą ir gydymą bei konsultavimą dėl metimo rūkyti į nacionalines sveikatos apsaugos ir švietimo programas, planus ir strategijas, prireikus dalyvaujant sveikatos priežiūros, bendruomenės ir socialiniams darbuotojams;
- c) sveikatos priežiūros ir reabilitacijos įstaigose įdiegti priklausomybės nuo tabako diagnozavimo, konsultavimo, prevencijos ir gydymo programas;
- d) bendradarbiauti su kitomis Šalimis, kad pagal 22 straipsnį būtų lengviau prieinamas ir įperkamas priklausomybės nuo nikotino gydymas, įskaitant farmacijos gaminius. Tokie gaminiai ar jų sudedamosios dalys gali būti vaistai ir produktai, kurie padeda vartoti vaistus, arba atitinkamos diagnostikos priemonės.

IV DALIS. PRIEMONĖS, SUSIJUSIOS SU TABAKO PASIŪLOS MAŽINIMU

15 straipsnis

Neteisėta tabako gaminių prekyba¹

1. Šalys pripažįsta, kad kova su visų formų neteisėta tabako gaminių prekyba, įskaitant kontrabandą, neteisėtą gamybą ir klastotes, ir atitinkamo nacionalinio įstatymo parengimas bei įgyvendinimas kartu su subregioniniais, regioniniais ir pasauliniais susitarimais yra esminės tabako kontrolės sudedamosios dalys.

2. Kiekviena Šalis patvirtina ir įgyvendina įstatymines, vykdomąsias, administracines ir kitokias priemones, užtikrinančias, kad visi tabako gaminių pakeliai ir pakuotės būtų paženklinėti taip, kad Šalims būtų lengviau nustatyti tabako gaminių kilmę ir kad jos, vadovaudamosi nacionaline teise ir atitinkamais dvišaliais bei daugiašaliais susitarimais, galėtų nustatyti, iš kur gaminiai pateko į neteisėtą prekybą, ir stebėti, pagrįsti dokumentais bei kontroliuoti tabako gaminių judėjimą ir teisinį statusą. Be to, kiekviena Šalis:

a) reikalauja, kad ant tabako gaminių, parduodamų mažmeninėje ir didmeninėje vidaus rinkoje, pakelių ir pakuočių būtų užrašyta: „*Parduoti leidžiama tik (nurodomas valstybės pavadinimas, nacionalinis, regioninis ar federacinis vienetas)*“ arba būtų kitas ženklėjimas, rodantis galutinę gaminio paskirties vietą arba padedantis valdžios institucijoms nustatyti, ar teisėtai juo prekiaujama vidaus rinkoje;

b) numato sukurti praktinį stebėjimo ir atsekimo režimą, kuri dar labiau apsaugotų platinimo sistemą bei padėtų kovoti su neteisėta prekyba.

3. Kiekviena Šalis reikalauja, kad informacija ant pakuotės ir šio straipsnio 2 dalyje nurodytas ženklėjimas būtų įskaitomi ir (arba) parašyti pagrindine jos kalba ar kalbomis.

4. Siekdama panaikinti neteisėtą tabako gaminių prekybą, kiekviena Šalis:

a) stebi ir kaupia duomenis apie tarpvalstybinę tabako gaminių prekybą, taip pat ir neteisėtą, bei, vadovaudamosi nacionaline teise ir atitinkamais dvišaliais ir daugiašaliais susitarimais, užtikrina, kad muitinės, mokesčių ir kitos institucijos keistųsi informacija;

b) priima ar griežtina teisės aktus, taikant atitinkamas nuobaudas ir teises priemones, skirtas kovai su neteisėta tabako gaminių prekyba, įskaitant suklastotas ir kontrabandines cigaretes;

c) imasi atitinkamų priemonių užtikrinti, kad visa konfiskuota gamybos įranga, suklastotos ir kontrabandinės cigaretės bei kiti tabako gaminiai būtų sunaikinti, kur tai įmanoma, aplinkos apsaugos požiūriu tinkamu būdu arba su jais būtų pasielgta vadovaujantis nacionaline teise;

¹ Dėl kuo ankstesnio protokolo dėl neteisėtos tabako gaminių prekybos priėmimo iki derybų ir jų metu buvo nemaža diskusijų. Priėmus konvenciją, derybas dėl tokio protokolo galėtų pradėti Tarpvyriausybinė derybų grupė, arba vėliau – Šalių konferencija.

d) patvirtina ir įgyvendina priemones, skirtas tam, kad jos jurisdikcijoje būtų stebimas, dokumentais įforminamas ir kontroliuojamas laikinai neapmokestintų ar neapmuitintų tabako gaminių saugojimas arba platinimas;

e) imasi reikiamų priemonių, leidžiančių konfiskuoti įplaukas iš neteisėtos tabako gaminių prekybos.

5. Pagal šio straipsnio 4 dalies a ir d punktus sukaupią ir apibendrintą informaciją Šalys prirėikus pateikia savo reguliariuose ataskaitose Šalių konferencijai pagal 21 straipsnį.

6. Šalys, siekdamas panaikinti neteisėtą tabako gaminių prekybą, pagal savo nacionalinę teisę skatina nacionalines įstaigas ir atitinkamas regionines bei tarptautines tarpvyriausybines organizacijas bendradarbiauti vykdant tyrimą, baudžiamąjį persekiojimą ir nagrinėjant bylas. Atskirai pabrėžiama bendradarbiavimo regioniniu ir subregioniniu lygiu svarba kovojant su neteisėta tabako gaminių prekyba.

7. Kiekviena Šalis parengia ir diegia kitas priemones, įskaitant kai kuriais atvejais licencijavimą, siekdama kontroliuoti ar reguliuoti tabako gaminių gamybą ir platinimą bei užkirsti kelią neteisėtai prekybai.

16 straipsnis

Nepilnamečiai pardavėjai ir pirkėjai

1. Kiekviena Šalis atitinkamu vyriausybės lygiu patvirtina ir įgyvendina įstatymines, vykdomąsias, administracines ir kitokias priemones, kad uždraustų parduoti tabako gaminius nepilnamečiams, dar nesukakusiems vidaus ar nacionaliniais įstatymais nustatyto amžiaus arba aštuoniolikos metų. Šios priemonės gali būti:

a) reikalavimas, kad visi tabako gaminių pardavėjai savo prekybos vietoje aiškiai ir visiems matomai nurodytų, kad parduoti tabaką nepilnamečiams draudžiama, o suabejoję tabako pirkėjo amžiumi prašytų jį pateikti pilnametystę įrodantį dokumentą;

b) draudimas pardavinėti tabako gaminius tiesiogiai prieinamu, pavyzdžiui, savitarnos būdu;

c) draudimas gaminti ir parduoti nepilnamečiams patrauklius saldinius, užkandžius, žaislus ar kitas prekes, imituojančias tabako gaminių formą;

d) užtikrinimas, kad tabako gaminių pardavimo automatai būtų neprieinami nepilnamečiams ir neskatintų tabako gaminių pardavimo nepilnamečiams.

2. Kiekviena Šalis draudžia arba skatina uždrausti nemokamai dalyti tabako gaminius visuomenei, ypač nepilnamečiams.

3. Kiekviena Šalis stengiasi uždrausti pardavinėti cigaretes po vieną ar mažais pakeliais, nes tai šiuos gaminius daro lengviau įperkamus nepilnamečiams.

4. Šalys pripažįsta, kad priemonės, neleidžiančios tabako gaminių pardavinėti nepilnamečiams, būtų veiksmingesnės, jei tam tikrais atvejais jos būtų įgyvendinamos kartu su kitomis šios konvencijos priemonėmis.

5. Bet kuri Šalis, pasirašydama, ratifikuodama, priimdama, patvirtindama konvenciją, prie jos prisijungdama arba bet kada vėliau gali raštu pareikšti įsipareigojanti pagal savo jurisdikciją uždrausti pradėti naudoti tabako pardavimo automatus arba visiškai uždrausti juos naudoti. Tokį pareiškimą, padarytą pagal šį straipsnį, depozitaras išplatina visoms konvencijos šalims.

6. Siekdama užtikrinti šio straipsnio 1–5 dalyse nurodytų įpareigojimų laikymąsi, kiekviena Šalis patvirtina ir įgyvendina reikiamas įstatymines vykdomąsias, administracines bei kitokias priemones, apimančias ir bausmes pardavėjams bei platintojams.

7. Kiekviena Šalis turėtų patvirtinti ir įgyvendinti reikiamas įstatymines, vykdomąsias, administracines ir kitokias priemones, draudžiančias asmenims, nesukakusiems vidaus ar nacionaliniais įstatymais nustatyto amžiaus arba 18 metų, pardavinėti tabako gaminius.

17 straipsnis

Ekonominiu atžvilgiu perspektyvios alternatyvios veiklos rėmimas

Šalys, bendradarbiaudamos tarpusavyje ir su kompetentingomis tarptautinėmis bei regioninėmis tarpvyriausybėmis organizacijomis, skatina ekonominiu atžvilgiu perspektyvią alternatyvią tabako pramonės darbuotojų, tabako augintojų ir tam tikrais atvejais individualių tabako gaminių pardavėjų veiklą.

V DALIS. APLINKOS APSAUGA

18 straipsnis

Aplinkos ir žmonių sveikatos apsauga

Vykdydamos įsipareigojimus pagal šią konvenciją Šalys, savo teritorijoje auginančios tabaką ir gaminančios jo gaminius, susitaria tinkamai atsižvelgti į aplinkos ir su ja susijusios žmonių sveikatos apsaugą.

VI DALIS. KLAUSIMAI, SUSIJĘ SU ATSAKOMYBE

19 straipsnis

Atsakomybė

1. Vykdydamos tabako kontrolę, Šalys numato priimti naujus ir prireikus tobulinti galiojančius įstatymus, numatančius baudžiamąją bei civilinę atsakomybę, tam tikrais atvejais – žalos atlyginimą.

2. Šalys tarpusavyje bendradarbiauja pagal 21 straipsnį, per Šalių konferenciją keisdamosi informacija, į kurią įeina:

a) informacija apie tabako gaminių vartojimo ir priverstinio kvėpavimo tabako dūmais poveikį sveikatai (pagal 20 straipsnio 3 dalies a punktą);

b) informacija apie galiojančius teisės aktus ir taisykles bei atitinkamą teisminę praktiką.

3. Susitarusios tarpusavyje ir vadovaudamosi savo nacionaliniais teisės aktais, politikos kryptimis, teisine praktika ir galiojančiomis sutartimis, Šalys teikia viena kitai pagalbą teismo procesuose, susijusiuose su civiline ir baudžiamąja atsakomybe pagal šią konvenciją.

4. Konvencija nedaro jokio poveikio ir niekaip neriboja Šalių teisių kreiptis į kitų šalių, pripažįstančių šias teises, teismus.

5. Šalių konferencija, atsižvelgdama į atitinkamuose tarptautiniuose forumuose atliktą darbą, gali numatyti – jei įmanoma, kuo anksčiau, – svarstyti su atsakomybe susijusius klausimus, taip pat ir atitinkamą tarptautinę nuomonę šiais klausimais ir Šalių prašymu joms taikyti tinkamas jų įstatymų leidybos bei kitokios veiklos pagal šį straipsnį rėmimo priemones.

VII DALIS. BENDRADARBIAVIMAS MOKSLO IR TECHNIKOS SRITYJE BEI INFORMACIJOS PERDAVIMAS

20 straipsnis

Moksliniai tyrimai, stebėjimas ir keitimasis informacija

1. Šalys įsipareigoja vykdyti ir skatinti nacionalinius mokslinius tyrimus tabako kontrolės srityje ir regioniniu bei tarptautiniu lygiu koordinuoti tyrimų programas. Šiuo tikslu Šalys:

a) pradeda ir tiesiogiai arba per kompetentingas tarptautines ir regionines tarpvyriausybes bei kitas organizacijas atlieka mokslinius tyrimus, teikia jų vertinimą ir skatina tyrinėti svarbiausius tabako vartojimą ir priverstinį kvėpavimą tabako dūmais lemiančius veiksnius bei jų pasekmes, taip pat alternatyvių augalų paieškas;

b) kompetentingų tarptautinių ir regioninių tarpvyriausybinių bei kitų organizacijų remiamos skatina mokymą bei paramą visiems dirbantiems tabako kontrolės ir su ja susijusių mokslinių tyrimų, įgyvendinimo bei vertinimo srityse.

2. Šalys parengia reikiamas programas, pagal kurias nacionaliniu, regioniniu ir pasauliniu mastu stebi tabako vartojimo ir priverstinio kvėpavimo tabako dūmais mastus, dėsningumus, lemiamus veiksnius ir pasekmes. Šiam tikslui Šalys tokias programas turėtų integruoti į nacionalines, regionines ir pasaulines sveikatos stebėjimo programas, kad jų duomenys būtų galima lyginti ir nagrinėti regioniniu bei tarptautiniu lygiu.

3. Šalys pripažįsta tarptautinių ir regioninių tarpvyriausybinių bei kitų organizacijų finansinės ir techninės pagalbos reikšmę. Kiekviena Šalis stengiasi:

a) laipsniškai sukurti nacionalinę tabako vartojimo epidemiologijos sistemą ir apibrėžti atitinkamus socialinius, ekonominius bei sveikatos rodiklius;

b) bendradarbiauti su kompetentingomis tarptautinėmis ir regioninėmis tarpvyriausybėmis bei kitomis organizacijomis, įskaitant vyriausybines ir nevyriausybines organizacijas, siekiant stebėti tabako vartojimą regioniniu ir pasauliniu mastu bei keistis informacija apie šio straipsnio 3 dalies a punkte nurodytus rodiklius;

c) bendradarbiauti su Pasaulio sveikatos organizacija rengiant bendras rekomendacijas, kaip kaupti, analizuoti ir platinti tabako vartojimo stebėjimo duomenis, arba nustatant šių darbų tvarką.

4. Vadovaudamasi nacionaline teise, Šalys skatina ir padeda keistis vieša mokslo, technikos, socialine ir ekonomine, komercine bei teisine informacija, taip pat su šia konvencija susijusia informacija apie tabako pramonės ir tabako auginimo praktiką; tai darydamos jos atsižvelgia į besivystančių ir pereinamosios ekonomikos šalių, kurios yra šios konvencijos Šalys, konkrečius poreikius. Kiekviena Šalis stengiasi:

a) laipsniškai sukurti, tvarkyti ir nuolat atnaujinti įstatymų bei kitų teisės aktų, susijusių su tabako kontrole, o tam tikrais atvejais – informacijos apie jų vykdymą ir atitinkamą teisminę praktiką duomenų bazę; bendradarbiauti rengiant regionines bei pasaulines tabako kontrolės programas;

b) laipsniškai kaupti ir tvarkyti nuolat atnaujinamus šio straipsnio 3 dalies a punkte minėtų nacionalinių stebėjimo programų duomenis;

c) bendradarbiauti su kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis, palaipsniui kuriant ir tvarkant pasaulinę sistemą, pagal kurią būtų nuolat kaupiama ir platinama šiai konvencijai bei nacionalinei tabako kontrolei svarbi informacija apie tabako auginimą, gamybą ir kitą tabako pramonės veiklą.

5. Šalys turėtų bendradarbiauti kaip regioninių bei tarptautinių tarpvyriausybinių organizacijų ir finansų bei plėtros institucijų narės ir skatinti teikti sekretoriatui techninius bei finansinius išteklius, kad būtų galima padėti besivystančioms ir pereinamosios ekonomikos šalims, kurios yra šios konvencijos Šalys, vykdyti išipareigojimus mokslinių tyrimų, stebėjimo ir keitimosi informacija srityje.

21 straipsnis

Ataskaitos ir keitimasis informacija

1. Kiekviena Šalis Šalių konferencijai per sekretoriatą periodiškai teikia ataskaitas apie šios konvencijos įgyvendinimą, kuriose turėtų būti:

a) informacija apie įstatymines, vykdomąsias, administracines ir kitas priemones konvencijai įgyvendinti;

b) prireikus – informacija apie sunkumus ir kliūtis, įgyvendinant konvenciją, ir priemones šioms kliūtims įveikti;

c) prireikus – informacija apie suteiktą ar gautą finansinę ir techninę paramą tabako kontrolės veiklai;

d) informacija apie 20 straipsnyje nurodytą stebėjimą ir tyrimus;

e) informacija, nurodyta 6 straipsnio 3 dalyje, 13 straipsnio 2 ir 3 dalyse, 13 straipsnio 4 dalies d punkte, 15 straipsnio 5 dalyje ir 19 straipsnio 2 dalyje.

2. Šių ataskaitų teikimo dažnumą ir formą nustato Šalių konferencija. Kiekviena Šalis pirmąją savo ataskaitą parengia per dvejus metus nuo konvencijos įsigaliojimo tai Šaliai.

3. Pagal 22 ir 26 straipsnius Šalių konferencija besivystančių ir pereinamosios ekonomikos šalių, kurios yra šios konvencijos Šalys, prašymu svarsto, kokiomis priemonėmis joms padėti įvykdyti įsipareigojimus pagal šį straipsnį.

4. Informacijai, kuri pagal konvenciją pateikiama ataskaitose ir kuria keičiamasi, taikomi nacionaliniai slaptumo ir privatumo teisės aktai. Šalys tarpusavio susitarimu saugo bet kokią slaptą informaciją, kuria keičiasi.

22 straipsnis

Bendradarbiavimas mokslo, technikos bei teisės srityse ir atitinkamos patirties perteikimas

1. Šalys tiesiogiai ar per kompetentingas tarptautines organizacijas bendradarbiauja, stiprindamos savo gebėjimus vykdyti įsipareigojimus pagal šią konvenciją ir atsižvelgdamos į besivystančių bei pereinamosios ekonomikos šalių, kurios yra šios konvencijos Šalys, poreikius. Taip bendradarbiaujant skatinama abipusiu susitarimu perduoti technikos, mokslo ir teisės srityse sukauptą patirtį bei tų sričių technologijas, kad būtų rengiamos ir plėtojamos nacionalinės tabako kontrolės strategijos, planai ir programos, kuriomis *inter alia* siekiama:

a) padėti kurti, perduoti ir įsigyti su tabako kontrole susijusią technologiją, žinias, įgūdžius, gebėjimus ir patirtį;

b) perduoti techninę, mokslinę, teisinę ir kitokią patirtį, padedančią kurti ir plėtoti nacionalines tabako kontrolės strategijas, planus ir programas, kuriomis siekiama įgyvendinti šią Konvenciją, *inter alia*:

– Šalių prašymu padedant rengti teisinį pagrindą ir technines programas, tarp jų ir tas, kuriomis siekiama neleisti pradėti vartoti tabako, skatinti mesti rūkyti ir apsaugoti nuo priverstinio kvėpavimo tabako dūmais,

– prireikus padedant tabako pramonės darbuotojams sukurti ekonominiu ir teisiniu atžvilgiu gyvybingus alternatyvius pragyvenimo šaltinius ekonomiškai perspektyviu būdu,

– padėti tabako augintojams pereiti prie alternatyvių kultūrų auginimo ekonomiškai perspektyviu būdu;

c) vadovaujantis 12 straipsniu remti atitinkamas mokomąsias ir šviečiamąsias programas, skirtas tam tikriems darbuotojams;

d) prireikus teikti tabako kontrolės strategijoms, planams ir programoms reikalingą medžiagą, įrangą ir kitus dalykus, įskaitant logistinę paramą;

e) nustatyti tabako kontrolės būdus, taip pat ir visapusiško priklausomybės nuo nikotino gydymo;

f) prireikus skatinti tyrimus, kaip padidinti visapusiško priklausomybės nuo nikotino gydymo įperkumą.

2. Šalių konferencija skatina ir padeda perduoti techninę, mokslinę bei teisinę patirtį ir tų sričių technologijas, suteikdama finansinę paramą, gaunamą pagal 26 straipsnį.

VIII DALIS. INSTITUCINĖ SISTEMA IR FINANSINIAI IŠTEKLIAI

23 straipsnis

Šalių konferencija

1. Šia konvencija įsteigiama Šalių konferencija. Pirmąją konferencijos sesiją Pasaulio sveikatos organizacija šaukia ne vėliau kaip po metų nuo šios konvencijos įsigaliojimo. Pirmojoje sesijoje konferencija nustato savo reguliariųjų sesijų vietą ir laiką.

2. Neeilinės Šalių konferencijos sesijos šaukiamos tuomet, kai konferencija nusprendžia, kad tai reikalinga, arba bet kurios Šalies rašytiniu prašymu, jei per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai konvencijos sekretoriatas joms perduoda prašymą, jį paremia bent trečdalis Šalių.

3. Šalių konferencija pirmojoje sesijoje bendru sutarimu priima savo darbo tvarkos taisykles.

4. Šalių konferencija bendru sutarimu priima finansines taisykles, kuriomis reglamentuojamas jos ir pagalbinių padalinių, kuriuos ji gali įsteigti, finansavimas, ir finansines nuostatas, reglamentuojančias sekretoriato veiklą. Kiekvienoje eilinėje sesijoje ji patvirtina biudžetą finansiniam laikotarpiui iki kitos eilinės sesijos.

5. Šalių konferencija nuolatos prižiūri, kaip įgyvendinama konvencija, priima sprendimus, skatinančius veiksmingai ją vykdyti, ir gali priimti Konvencijos protokolus, priedus bei pakeitimus pagal 28, 29 ir 33 straipsnius. Šiuo tikslu ji:

- a) skatina ir padeda keistis informacija pagal 20 ir 21 straipsnius;
- b) be būdų, numatytų pagal 20 straipsnį, skatina kurti ir nuolat tobulinti sulyginamus duomenų tyrimo ir kaupimo būdus, susijusius su šios konvencijos įgyvendinimu, ir pataria, kaip tai daryti;
- c) prireikus skatina rengti, įgyvendinti ir vertinti strategijas, planus ir programas, taip pat politikos kryptis, teisės aktus bei kitas priemones;
- d) svarsto pagal 21 straipsnį pateiktas Šalių ataskaitas ir tvirtina reguliarias šios konvencijos įgyvendinimo ataskaitas;
- e) pagal 26 straipsnį skatina sutelkti šiai konvencijai įgyvendinti reikalingus finansinius išteklius ir padeda tai daryti;
- f) steigia pagalbinius padalinius, kurių reikia konvencijos tikslui pasiekti;
- g) prireikus prašo kompetentingų Jungtinių Tautų sistemos organizacijų ir jų padalinių, kitų tarptautinių, regioninių tarpvyriausybinių ir nevyriausybinių organizacijų bei jų padalinių paslaugų, bendradarbiavimo ir informacijos tam, kad geriau įgyvendintų konvenciją;
- h) prireikus ir atsižvelgdama į konvencijos įgyvendinimo patirtį svarsto, kokia kita veikla padėtų pasiekti konvencijos tikslą.

6. Šalių konferencija nustato stebėtojų dalyvavimo savo posėdžiuose kriterijus.

24 straipsnis Sekretoriatas

1. Šalių konferencija skiria nuolatinį sekretoriatą ir numato jo veikimo tvarką. Šalių konferencija stengiasi tai atlikti savo pirmojoje sesijoje.

2. Kol bus paskirtas ir įsteigtas nuolatinis sekretoriatas, jo funkcijas pagal šią konvenciją vykdo Pasaulio sveikatos organizacija.

3. Sekretoriato funkcijos yra šios:

- a) rengti Šalių konferencijos ir jos pagalbinių padalinių sesijas ir teikti joms reikalingas paslaugas;
- b) perduoti gautas pagal konvenciją ataskaitas;
- c) šalių, ypač besivystančių ir pereinamosios ekonomikos, kurios yra šios konvencijos Šalys, prašymu teikti paramą, kai jos rengia ir teikia informaciją pagal Konvencijos nuostatas;
- d) vadovaujamam Šalių konferencijos rengti savo veiklos, vykdomos pagal šią konvenciją, ataskaitas ir teikti jas Šalių konferencijai;
- e) vadovaujamam Šalių konferencijos užtikrinti būtiną koordinavimą su kompetentingomis tarptautinėmis ir regioninėmis tarpvyriausybėmis organizacijomis ir kitomis įstaigomis;
- f) vadovaujamam Šalių konferencijos sudaryti administracinius ir kitus susitarimus, kurių gali reikėti jo funkcijoms vykdyti;
- g) vykdyti kitas šioje konvencijoje ir bet kuriame jos protokole nurodytas sekretoriato funkcijas bei kitas funkcijas, kurias gali nustatyti Šalių konferencija.

25 straipsnis Šalių konferencijos ir tarpvyriausybinių organizacijų ryšiai

Kad užtikrintų techninį ir finansinį bendradarbiavimą siekiant šios konvencijos tikslo, Šalių konferencija gali prašyti bendradarbiauti kompetentingas tarptautines ir regionines tarpvyriausybines organizacijas, tarp jų finansų ir plėtros įstaigas.

26 straipsnis **Finansiniai ištekliai**

1. Šalys pripažįsta, kad siekiant šios konvencijos tikslo svarbus vaidmuo tenka finansiniams ištekliams.

2. Kiekviena Šalis pagal savo nacionalinius planus, prioritetus ir programas finansiškai remia savo nacionalinę veiklą, kuria siekiama šios konvencijos tikslo.

3. Šalys skatina pasinaudoti dvišaliais, regioniniais, subregioniniais ir kitais daugiašaliais kanalais besivystančių ir pereinamosios ekonomikos šalių, kurios yra šios konvencijos Šalys, visapusiškų daugiasektorinių tabako kontrolės programų rengimui ir tobulinimui finansuoti. Atitinkamai turėtų būti sprendžiami ekonomiškai perspektyvių tabako gamybos alternatyvų, tarp jų kultūrų įvairinimo klausimai atsižvelgiant į nacionalines tvaraus vystymosi strategijas; turėtų būti padedama spręsti šiuos klausimus.

4. Šalys, atstovaujamos atitinkamose regioninėse ir tarptautinėse tarpvyriausybines organizacijose, finansų ir plėtros įstaigose, skatina jas teikti finansinę paramą besivystančioms ir pereinamosios ekonomikos šalims, kurios yra šios konvencijos Šalys, kuri padėtų joms vykdyti savo įsipareigojimus pagal šią konvenciją be dalyvavimo šiose organizacijose teisių apribojimo.

5. Šalys susitaria, kad:

a) siekiant padėti Šalims vykdyti savo įsipareigojimus pagal šią konvenciją, visi svarbūs galimi ir esami viešieji ir privatūs finansiniai, techniniai bei kitokie ištekliai, prieinami tabako kontrolės veiklai, turėtų būti mobilizuoti ir panaudoti visų Šalių, ypač besivystančių ir pereinamosios ekonomikos šalių, naudai;

b) sekretoriatas besivystančių ir pereinamosios ekonomikos šalių, kurios yra šios konvencijos Šalys, prašymu pataria joms esamų finansavimo šaltinių klausimais, kad minėtoms šalims būtų lengviau vykdyti savo įsipareigojimus pagal šią konvenciją;

c) savo pirmojoje sesijoje Šalių konferencija, remdamasi sekretoriato atliktu tyrimu ir kita svarbia informacija, svarsto esamus ir galimus paramos šaltinius bei mechanizmus, ir sprendžia, ar jų pakanka;

d) Šalių konferencija atsižvelgia į šio svarstymo rezultatus, nustatydamą būtinybę stiprinti esamus mechanizmus ir įsteigti savanorišką pasaulinį fondą ar kitus atitinkamus finansinius mechanizmus, kad prireikus besivystančioms ir pereinamosios ekonomikos šalims, kurios yra šios konvencijos Šalys, būtų skiriami papildomi finansiniai ištekliai, padėsiantys joms pasiekti šios konvencijos tikslus.

IX DALIS. GINČŲ SPRENDIMAS

27 straipsnis **Ginčų sprendimas**

1. Kilus dvių ar daugiau Šalių ginčui dėl šios konvencijos aiškinimo ar taikymo, atitinkamos Šalys diplomatiniais kanalais siekia išspręsti ginčą derybomis arba kitomis taikiomis ginčų sprendimo priemonėmis, taip pat ir geranoriška pagalba, tarpininkavimu ir taikiniu. Pasinaudojusios geranoriška pagalba, tarpininkavimu ar taikiniu, tačiau nesutarusios ginčo Šalys neatleidžiamos nuo pareigos toliau ieškoti būdų spręsti ginčą.

2. Ratifikuodama, priimdama, patvirtindama, oficialiai patvirtindama konvenciją arba prisijungdama prie jos arba bet kuriuo metu vėliau, valstybė arba regioninė ekonominės integracijos organizacija gali raštu depozitarui pareikšti, kad tais atvejais, kai pagal šio straipsnio 1 dalį ginčas

neišsprendžiamas, jį pripažįsta privalomą *ad hoc* arbitražą taikant procedūras, kurias bendru sutarimu patvirtina Šalių konferencija.

3. Šio straipsnio nuostatos taikomos bet kuriam atitinkamų Šalių sudarytam protokolui, jei jame nenumatyta kitaip.

X DALIS. KONVENCIJOS KEITIMAS

28 straipsnis Konvencijos pakeitimai

1. Bet kuri Šalis gali siūlyti šios konvencijos pakeitimus. Tokie siūlymai svarstomi Šalių konferencijoje.

2. Konvencijos pakeitimus priima Šalių konferencija. Kiekvienos pasiūlyto pakeitimo tekstą sekretoriatas likus bent šešioms mėnesiams iki sesijos, kurioje siūloma jį priimti, išsiunčia visoms Šalims. Sekretoriatas siūlomus pakeitimus taip pat nusiunčia konvenciją pasirašiusiems Šalims ir depozitarui susipažinti.

3. Šalys visokeriopai siekia bendro sutarimo dėl siūlomo konvencijos pakeitimo. Jei yra padaryta visa, kas įmanoma, siekiant bendro sutarimo, bet jis nepasiekiamas, blogiausiu atveju pakeitimas priimamas sesijoje dalyvaujančių ir balsuojančių Šalių trijų ketvirtadalių balsų dauguma. Šiame straipsnyje minimos dalyvaujančios ir balsuojančios Šalys – tai Šalys, kurios dalyvauja ir balsuoja teigiamai arba neigiamai. Apie kiekvieną priimtą konvencijos pakeitimą sekretoriatas praneša depozitarui, kuris jį siunčia visoms šios konvencijos Šalims priimti.

4. Pakeitimo priėmimo dokumentai deponuojami depozitarui. Pakeitimas, priimtas pagal šio straipsnio 3 dalį, jį priėmusiose Šalyse įsigalioja devyniasdešimtą dieną nuo tos dienos, kai depozitaras bent iš dviejų trečdalių konvencijos Šalių gauna pakeitimo priėmimo dokumentus.

5. Visose kitose Šalyse pakeitimas įsigalioja devyniasdešimtą dieną nuo tos dienos, kurią atitinkama Šalis depozitarui deponuoja minėto pakeitimo priėmimo dokumentą.

29 straipsnis Konvencijos priedų priėmimas ir pakeitimai

1. Šios konvencijos priedai ir jų pakeitimai siūlomi, priimami ir įsigalioja 28 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Konvencijos priedai yra jos sudedamoji dalis ir, jei nenumatyta kitaip, nuoroda į šią konvenciją reiškia ir nuorodą į bet kurį jos priedą.

3. Prieduose pateikiami tik sąrašai, formos ir kita su procedūriniais, moksliniais, techniniais ar administraciniais klausimais susijusi aprašomoji medžiaga.

XI DALIS. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30 straipsnis Išlygos

Šiai konvencijai netaikomos jokios išlygos.

31 straipsnis Pasitraukimas

1. Praėjus dvejiems metams nuo tos dienos, kai ši konvencija įsigaliojo kuriai nors Šaliai, ši Šalis bet kuriuo metu rašytiniu pranešimu depozitarui gali pasitraukti iš šios konvencijos.

2. Kiekvienas toks pasitraukimas įsigalioja praėjus vieneriems metams nuo tos dienos, kai depozitaras gauna pranešimą apie pasitraukimą, arba praėjus ilgesniam laikotarpiui, kuris gali būti nurodytas pranešime dėl pasitraukimo.

3. Kiekviena Šalis, pasitraukusi iš konvencijos, laikoma taip pat pasitraukusia iš kiekvieno jos protokolo.

32 straipsnis **Balsavimo teisė**

1. Išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus, kiekviena šios konvencijos Šalis turi vieną balsą.

2. Regioninės ekonominės integracijos organizacijos, pagal savo kompetenciją įgyvendindamos savo balso teisę, turi tiek balsų, kiek jų valstybių narių yra šios konvencijos Šalys. Tokios organizacijos nesinaudoja balso teise, jei savo balso teise naudojasi kuri nors jas sudaranti valstybė, ir atvirksčiai.

33 straipsnis **Protokolai**

1. Kiekviena Šalis gali siūlyti protokolus. Tokius siūlymus svarsto Šalių konferencija.

2. Šalių konferencija gali priimti šios konvencijos protokolus. Priimant šiuos protokolus, visokeriopai siekiama bendro sutarimo. Jei padaryta visa, kas įmanoma siekiant bendro sutarimo, tačiau jis nepasiekiamas, blogiausiu atveju pakeitimas priimamas sesijoje dalyvaujančių ir balsuojančių Šalių trijų ketvirtadalių balsų dauguma. Šiame straipsnyje dalyvaujančios ir balsuojančios Šalys – tai Šalys, kurios dalyvauja ir balsuoja teigiamai arba neigiamai.

3. Kiekvieno siūlomo protokolo tekstą likus bent šešioms mėnesiams iki sesijos, kurioje siūloma jį priimti, sekretoriatas siunčia šios konvencijos Šalims.

4. Tik šios konvencijos Šalys gali būti jos protokolo Šalys.

5. Bet kuris konvencijos protokolas yra privalomas tik toms Šalims, kurios yra protokolo šalys. Vien protokolo Šalys gali priimti sprendimus tik su šiuo protokolu susijusiais klausimais.

6. Protokolo įsigaliojimo reikalavimai nustatomi tuo dokumentu.

34 straipsnis **Pasirašymas**

Ši konvencija pateikiama pasirašyti visoms Pasaulio sveikatos organizacijos narėms ir visoms valstybėms, kurios nėra Pasaulio sveikatos organizacijos narės, bet priklauso Jungtinėms Tautoms, bei regioninėms ekonominės integracijos organizacijoms nuo 2003 m. birželio 16 d. iki 2003 m. birželio 22 d. Pasaulio sveikatos organizacijos būstinėje Ženevoje, o vėliau – nuo 2003 m. birželio 30 d. iki 2004 m. birželio 29 d. Jungtinių Tautų būstinėje Niujorke.

35 straipsnis **Ratifikavimas, priėmimas, patvirtinimas, oficialus patvirtinimas arba prisijungimas**

1. Šią konvenciją valstybės ratifikuoja, priima, patvirtina arba prie jos prisijungia, o regioninės ekonominės integracijos organizacijos ją oficialiai patvirtina arba prisijungia prie jos. Prie konvencijos galima prisijungti jau kitą dieną po to, kai baigiama ją pasirašyti. Ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo, oficialaus patvirtinimo arba prisijungimo dokumentai deponuojami depozitarui.

2. Kiekviena regioninė ekonominės integracijos organizacija, kuri tampa konvencijos Šalimi tuo atveju, kai nėra viena šiai organizacijai priklausanti valstybė nėra konvencijos Šalis, privalo laikytis visų įsipareigojimų pagal šia konvenciją. Jei viena ar kelios tokios organizacijos

priklausančios valstybės yra konvencijos Šalys, organizacija ir jos valstybės narės sprendžia dėl savo atsakomybės vykdant įsipareigojimus pagal šią konvenciją. Tokiais atvejais organizacija ir jai priklausančios valstybės neturi teisės vienu metu naudotis teisėmis pagal šią konvenciją.

3. Savo oficialaus patvirtinimo ar prisijungimo dokumentuose regioninės ekonominės integracijos organizacijos pareiškimu nustato savo kompetencijos mastą šios konvencijos reglamentuojamais klausimais. Šios organizacijos taip pat praneša depozitarui apie esminius savo kompetencijos masto pakeitimus, o šis savo ruožtu apie tai praneša šios konvencijos Šalims.

36 straipsnis **Įsigaliojimas**

1. Ši konvencija įsigalioja devyniasdešimtą dieną nuo tos dienos, kurią depozitarui deponuojamas keturiasdešimtasis ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo, oficialaus patvirtinimo ar prisijungimo dokumentas.

2. Kiekvienai valstybei, kuri ratifikuoja, priima ar patvirtina šią konvenciją arba prie jos prisijungia, kai įvykdo šio straipsnio 1 dalyje nurodytas įsigaliojimo sąlygas, konvencija įsigalioja devyniasdešimtą dieną nuo tos dienos, kurią valstybė deponuoja savo ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentą.

3. Kiekvienai regioninei ekonominės integracijos organizacijai, kuri deponuoja savo oficialaus patvirtinimo arba prisijungimo dokumentą, kai įvykdo šio straipsnio 1 dalyje nurodytas įsigaliojimo sąlygas, konvencija įsigalioja devyniasdešimtą dieną nuo oficialaus konvencijos patvirtinimo ar prisijungimo prie jos dokumento deponavimo dienos.

4. Taikant šį straipsnį, dokumentas, kurį deponuoja kuri nors regioninė ekonominės integracijos organizacija, nepriskaičiuojamas kaip papildomas dokumentas prie tų dokumentų, kuriuos deponuoja tai organizacijai priklausančios valstybės.

37 straipsnis **Depozitaras**

Šios konvencijos ir jos pakeitimų, protokolų bei priedų, priimtų vadovaujantis 28, 29 ir 33 straipsniais, depozitaras yra Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius.

38 straipsnis **Autentiški tekstai**

Šios konvencijos originalas, kurio tekstai arabų, anglų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis yra autentiški, deponuojamas Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti įgaliotieji asmenys pasirašo šią konvenciją.

Priimta du tūkstančiai trečiųjų metų [mėnuo, diena] Ženevoje.

Ketvirtasis plenarinis posėdis, 2003 m. gegužės 21 d.
